

POLSKA

NIEMCY

EUROPA

**KONIEC II WOJNY ŚWIATOWEJ
Z PERSPEKTYWY PÓLWIECZA**

Przewyciężyć przeszłość
Orędzie biskupów polskich
Obóz KZ Mathausen-Gusen
Prasa polska i niemiecka
o zakończeniu wojny

* * *

Polskie badania niemcoznawcze

*

Postawy skrajnie prawicowe
w Niemczech

Wschodniemieccy twórcy
kultury i literatury

Dzieje stereotypów
polsko-niemieckich

Henryk Lew i jego czasy

Oceny i omówienia

1996

1

Przebieg Zachodni, n PL ISSN 0033-2437

(278)

*Czasopismo
Instytutu
Zachodniego
w Poznaniu*

**PRZEGLĄD
ZACHODNI**

Instytut Zachodni

PRZEGLĄD ZACHODNI

KWARTALNIK

SPIS TREŚCI

Koniec II wojny światowej z perspektywy półwiecza

<i>Anna Wolff-Powęska</i> , Przewyciężyć przeszłość. 50 lat od zakończenia II wojny światowej	3
<i>Hanna Suchocka</i> , Znaczenie Orędzia biskupów polskich z 1965 r. dla budowania tożsamości nowej Europy	17
<i>Władysław Markiewicz</i> , Dzień powszedni więźnia w KZ Mauthausen-Gusen	29
<i>Tadeusz S. Wróblewski</i> , Prasa polska i niemiecka o pięćdziesiątej rocznicy zakończenia wojny	35

ARTYKUŁY

<i>Wojciech Wrzesiński</i> , Nowe elementy i kierunki w polskich badaniach niemcoznawczych	63
*	
<i>Bernard Perlak</i> , Potencjał postaw skrajnie prawicowych w jednoczących się Niemczech	81
<i>Maria Tomczak</i> , Wschodnioniemieccy twórcy kultury i literatury wobec wyzwań politycznych lat 1976-1989	101

PRZEGLĄDY I KOMENTARZE

<i>Dariusz Łukasiewicz</i> , Zbrodniarze i nieudacznicy? Uwagi o nowych pracach o dziejach stereotypów polsko-niemieckich i charakterze narodowym, ze szczególnym uwzględnieniem okresu rozbiorów (1772-1815)	121
<i>Marceli Kosman</i> , Henryk Lew i jego czasy. Wystawa w 800. rocznicę śmierci	132

OCENY I OMÓWIENIA

Dwugłos o książce Klausa Zernacka

Polen und Rußland. Zwei Wege in der europäischen Geschichte (omów. <i>P. Łossowski, J. Krasuski</i>)	137
*	
Hans-Jürgen Bömelburg, Zwischen polnischer Standegesellschaft und preußischem Obrigkeitsstaat. Vom Königlichen Preußen zu Westpreußen (1756-1806) (omów. <i>J. Kozłowski</i>)	148
Danuta Płygawko, „Prusy i Polska”. Ankieta Henryka Sienkiewicza (1907-1909) (omów. <i>M. Kosman</i>)	150
Wolfgang Michalka (Hrsg.), Der Erste Weltkrieg. Wirkung, Wahrnehmung (omów. <i>S. Żerko</i>)	153
Widerstand gegen den Nationalsozialismus. Hrsg. Peter Steinbach und Johannes Tuchel (omów. <i>T. Scheffler</i>)	155
Adolfo Scalpelli, Vite vendute. L'emigrazione verso il Terzo Reich dal fenudo di Farinacci 1938-1945 (omów. <i>S. Sierpowski</i>)	157
Jean-Claude Favez, Warum schwing das Rote Kreuz? Eine internationale Organisation und das Dritte Reich (omów. <i>S. Żerko</i>)	159

Celia S. Heller, On the Edge of Destruction. Jews of Poland between the two World War (omów. Z. Zieliński)	161
Na tropach bezprawia. Witold Staniewicz w areszcie śledczym (omów. D. Matelski)	166
Piotr Madajczyk, Na drodze do pojednania. Wokół orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich z 1965 roku (omów. N. Jackowska)	168
Königsberg-Kaliningrad unter europäischen Perspektiven; „Ein Schicklicher Platz?“ Königsberg – Kaliningrad in der Sicht von Bewohnern und Nachbarn (omów. D. Matelski)	172
Erich Maria Remarque, „Die Traumbude“, „Station am Horizont“ und die unselbständigen Publikationen (1916-1968). Eine Bibliographie (omów. R. Dziągwa)	174
Wolfgang Pailer, Stanisław Stomma. Nestor der polnisch-deutschen Aussöhnung (omów. N. Jackowska)	176

Noty

Mieczysław Tomala, Polacy – Niemcy, wzajemne postrzeganie (omów. S. Żerko)	178
Czesław Łuczak, Polacy w okupowanych Niemczech 1945-1949 (omów. H. Dmochowska)	179
Elfi Hartenstein (Hrsg.), Deutsche Gedichte über Polen (omów. W. Król)	180
Peter Gerlich, Krzysztof Glass, Barbara Serloth (Hrsg.), Neuland Mitteleuropa. Ideologiedefizite und Identitätskrisen; Krzysztof Glass, Zdzisław Puślecki (Hrsg.), Fremde – Nachbarn – Partner wider Willen; Peter Gerlich, Krzysztof Glass (Hrsg.), Der schwierige Selbstfindungsprozeß. Regionalismen – Nationalismen – Reideologisierung (omów. B. Koszel)	181
Epamidondas A. Marias (ed.), European Citizenship (omów. A. Graś)	182
Rudolf Hrbek (Hrsg.), Bürger und Europa (omów. A. Graś)	183
Rudolf Morawitz, Wilhelm Kaiser, Die Zusammenarbeit von Bund und Ländern bei Vorhaben der Europäischen Union (omów. A. Graś)	184

Z KRONIKI NAUKOWEJ

Anna Szczepańska, Locarno z perspektywy 70 lat	185
Tomasz Budnikowski, Austriacki Instytut Europy Wschodniej i Południowo-Wschodniej	186
Natalia Jackowska, Polacy i Niemcy: podwójne wypędzenie	188
Maria Wagińska-Marzec, Rola kultury w pogłębieniu współpracy polsko-niemieckiej	191
Romualda Zwierzycka, Nagroda Madame de Staël dla „Tygodnika Powszechnego”	193
Andrzej Graś, Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego w Poznaniu	195

RADA REDAKCYJNA

Jan Barcz, Lech Janicki, Jerzy Kozeński, Andrzej Kwilecki, Gerard Labuda, Czesław Łuczak, Henryk Olszewski, Hubert Orłowski, Tomasz Schramm, Tomasz Szarota, Lech Trzeciakowski, Wacław Wilczyński, Marian Wojciechowski, Anna Wolff-Powęska (przewodnicząca), Tadeusz Seweryn Wróblewski

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Redaktor naczelny: Hanka Dmochowska
Członkowie: Piotr Kalka, Bogdan Koszel, Stanisław Lisiecki
Sekretarz redakcji: Romualda Zwierzycka

Redaktor: Ewa Kozłowska

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji tekstów

WYDAWCA: INSTYTUT ZACHODNI, INSTYTUT NAUKOWO-BADAWCZY
POZNAŃ, STARY RYNEK 78/79

Nakład 600 egz. Objętość ark. wyd. 16,5, ark. druk. 13,50. Papier druk. sat. kl. III, 80 g, 70 × 100.
Oddano do składu w marcu 1996 r. Podpisano do druku w czerwcu 1996 r. Druk. ukończono w czerwcu 1996 r. Zam. nr 55/72

POZNAŃSKA DRUKARNIA NAUKOWA – POZNAŃ, UL. HEWELIUSZA 40

INDEKS 1715
Przegląd Zachodni, nr 1, 1996

Instytut Zachodni

INHALT

- Anna Wolff-Powęska*, Vergangenheit überwinden. 50 Jahre seit dem Ende des Zweiten Weltkrieges
Hanna Suchocka, Bedeutung der Versöhnungsbotschaft der polnischen Bischöfe aus dem Jahre
 1965 für die Entwicklung der Identität neuen Europas
Władysław Markiewicz, Häftlingstag in Mauthausen-Gusen
Tadeusz S. Wróblewski, Polnische und deutsche Presse über den 50. Jahrestag des Kriegsendes

* * *

- Wojciech Wrzesiński*, Neue Elemente und Richtungen der polnischen Deutschlandforschungen

•

- Bernard Perlak*, Potential der rechtsradikalen Einstellungen im vereinten Deutschland
Maria Tomczak, Ostdeutsche Kultur- und Literaturschöpfer angesichts der politischen Herausforderungen in den Jahren 1976-1989
Dariusz Łukasiewicz, Verbrecher und Unfähige? Bemerkungen zu den neuen Arbeiten zur Geschichte der deutsch-polnischen Stereotypen und zu Nationalcharakter unter besonderer Berücksichtigung der Zeit der Teilungen Polens (1772-1815)
Marceli Kosman, Heinrich der Löwe und seine Zeit. Die Ausstellung zum 800. Jahrestag des Todes

CONTENTS

- Anna Wolff-Powęska*, Overcoming the Past. 50 Years after the End of the Second World War
Hanna Suchocka, The Significance of the Polish Bishops' Message from 1965 for the Creation of
 New European Identity
Władysław Markiewicz, The Work-Day in the Mauthausen-Gusen Concentration Camp
Tadeusz S. Wróblewski, Polish and German Press about the 50th Anniversary of the End of War

* * *

- Wojciech Wrzesiński*, The New Elements and Directions in the Polish Researches of German Problems

•

- Bernard Perlak*, The Potential of the Extreme Right Attitudes in Unifying Germany
Maria Tomczak, East German Creators of the Culture and Literature in the Face of Political Challenges 1976-1989
Dariusz Łukasiewicz, Criminals and Failures? Remarks on the New Works Concerning History of the Polish-German Stereotypes and the National Character with the Special Consideration of Partitions Period (1772-1815)
Marceli Kosman, Henry the Lion and His Times. An Exhibition in 800th Anniversary of His Death